

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Ik ben zoo bang, dat ik mij vergis.

Of ik even komen wilde bij een oud vrouwtje. Zij was 's morgens opgestaan, maar had zich toen opeens onwel voelen worden.

Nu was ze erg onrustig en angstig.

Ik kwam.

Daar lag ze.

Een menschenkind, dat bij al de moeiten en beproevingen in haar lange leven, den Heere had gezocht en gediend.

Haar vreugde was geweest in het Woord Gods, in de Kerk des Heeren.

Zij was al jaren patient; nu wat erger, dan weer wat beter.

Dezen morgen had zij op eenmaal den dood heel hard voelen kloppen aan de deur; zij had het gevoel gehad, dat zij zóó, op éénmaal, weg zou kunnen wezen.

En daardoor was ze zoo angstig geworden; want —, als het er op aan kwam, neen, dan was zij er toch niet zeker van, dat zij het eigendom van Christus en erfgenaam van het leven was.

En nu zegt ze: „dat is toch zoo'n wonder niet, dat een mensch, als hij zoo plotseling de poort van den dood voor zich ziet opengaan, even siddert.“

Dat is ook zoo.

Maar toen ik enkele dagen later weer bij haar kwam, en zij den tijd had gehad om van den eersten schrik te bekomen, toen was het nog net zoo.

Zij was wat beter geworden; het stervensgevaar was voor haar gevoel wat minder acuut geworden; daardoor was de angst wat gezakt, maar de angst was er nog even goed.

Zij had de zekerheid niet.

En waarom niet?

Zij was telkens nog zoo bang, dat zij zich vergiste.

In die vorige woorden hebt ge voor u de diagnose van bijna elk geval van twijfel en vrees in de gemeente van Christus.

Men is bang, dat men zich vergist.

Men is bang, dat men zich ten onrechte heeft gehouden voor een wedergeboren mensch, dat men zich ten onrechte heeft gehouden voor een in Christus ingelijfd en dat men in het oordeel tot de ontdekking zal komen, dat men in zijn leven ten onrechte gehoopt heeft op den ingang in het Vaderhuis.

Uit een dergelijke „gestalte“ blijkt overtuigend, dat de ligging van een groot, een zeer groot, gedeelte van onze Gereformeerde menschen in den grond der zaak totaal fout is.

De fout, die zich openbaart in dat: „ik ben zoo bang, dat ik mij vergist heb“, is deze, dat men zijn behoudenis altijd weer zoekt vast te haken aan wat men bij zichzelf vindt, in stee van die zaligheid rechtstreeks te binden aan God den Heere, gelijk Hij in Zijn Woord ons tegemoet treedt.

Dat is een zeer ernstige fout.

Welbeschouwd toch komt het hier op neer, dat men uitgaat van de gedachte, dat wij de vrijmoedigheid tot het aanvaarden van het heil slechts kunnen ontleenen aan het feit, dat bij ons ge-

onberispelijkheid van wandel en deelneming aan de verbondszegelen (sic) God en Christus met ons belijden (Inst. IV 1, 8).

Met het oog hierop wekt Calvijn op tot zelfonderzoek. Doorgaans betreft dit het leven uit het geloof: bij elk geloovige is een wortel van hypocrisie (41:522), bij Adam begonnen (34:701). Gods beloften nemen we zonder strijd niet aan (46:48 cf. 28:603). Daarom sui examen en vitam examinare, een beproeven van zichzelf, van zijn leven (double examen quant à la foy, et quant à la vie; een tweevoudig onderzoek, voor wat het geloof betreft en voor wat het leven aangaat: 49:805 sqq. cf. 47:314). De eenzaamheid werkt daartoe mee! (31:713). Zie verder de voorbereidingsprediking voor het Heilig Avondmaal (51:578 en 591 enz.).

Toch moet dit onderzoek ook gaan over de echtheid van het geloof, want men kan ten onrechte roemen tot Gods volk te behooren (25:29). Op valsche aanwijzingen kunnen we usurper ce titre de foy, den naam des geloofs ons onrechtmatig toe-eigenen (52:237). Falsa iactantia, ianis gloriatio, valsche rust, ijdele roem, dat zijn staande uitdrukkingen (45:511; 51:610 sq.). Laat ons niet ons tevreden stellen met ingebeeld geloof (inani fidei titulo) maar dat ieder zichzelf serieus onderzoekt, opdat hij de laatste scheiding bij onder de wettige gasten kan gerekend worden (45:402). Ieder, die deze deugden, n.l. genoemd in Kol. 3:12, 13, niet bezit, rekent zich tevergeefs tot het getal der geloovigen (52:122). Calvijn spreekt zelfs van zuchten, welke de Geest van God in de harten der geloovigen opwekt als overvloedige getuigen, dat God op verborgen wijze, boven onze bevatting, werkt (47:372).

Dit zelfonderzoek is ook noodig om een ander niet door eigen oppervlakkigheid te laten inslapen

vonden worden wedergeboorte, bekeering, heiligmaking en geloof.

Of, met andere woorden, men wil de zekerheid omtrent de aanneming tot kind ontleenen aan het feit, dat men de eigenschappen van een kind bij zichzelf aantreft.

Maar dat mag niet.

Zoo zou het moeten, als de aanneming tot kinderen rustte op de aanwezigheid van die eigenschappen.

Dan zou men van die aanneming nooit zeker kunnen zijn, tenzij men die eigenschappen bij zichzelf bevond.

Maar zoo is het immers niet?

Die kinds-eigenschappen zijn geen grond vóór, maar vrucht van de aanneming.

God neemt ons aan tot kinderen, om redenen enkel ontleend aan Hemzelve, naar Zijn vrijmachtig welbehagen.

Wie daarvoor oog heeft, zal óók onmiddellijk inzien, hoe verkeerd het nu is, dat iemand de zekerheid omtrent zijn aanneming zoekt in iets, wat niet anders kan zijn dan gevolg van de aanneming.

Hij zal moeten inzien, dat hij om die zekerheid te krijgen moet doordringen tot die aanneming zelve, gelijk zij, los van alles wat in ons is, plaats vindt bij den Vrijmachtigen God en voorafgaat aan alle kinds-eigenschappen bij ons.

Die aanneming nu komt ons tegemoet in de belofte in het Woord.

In Gods belofte aan Zijn volk hebben wij de verklaring van den Heere Zelf: „Ik neem u aan tot Mijne kinderen“.

Daarin en daarin absoluut alléén ligt de grond der zekerheid.

Daarheen moeten wij altijd terug.

Daaraan alleen mogen en moeten wij ons vastklemmen.

Dan is er van „zich vergissen“ geen sprake meer.

Ik weet niet of er onder mijn lezers gevonden worden, die met die bange vraag: „zou ik mij ook vergissen?“ te worstelen hebben.

Voor hen allen heb ik maar dit ééne advies:

„Broeders, zusters, of gij uzelfen voor Gods kind moogt houden is niet afhankelijk van wat gij bij uzelfen vindt; want wat gij daar ook vindt, is nooit grond vóór, maar alléén vrucht van aanneming tot kinderen.“

Daarom moet gij achter alles, wat gij bij uzelf zoudt kunnen vinden, terug naar die aanneming zelve, gelijk zij opkomt uit Gods vrijmachtig welbehagen, zooals zij u is geopenbaard in Zijn belofte.

Die belofte hebt gij.

Zij is u beteekend en verzegeld in den Doop.

„Gij zijt Mijn kind“, zegt de Heere.

Neemt dat aan. God liegt niet.

Dan behoeft ge nooit meer bang te wezen.

Ook niet als de dood plotseling een harden slag geeft op de deur van uw levenshuis.

Het ligt niet aan u; het ligt alleen aan God.

En God zegt: „Gij zijt Mijn kind“.

Neemt dat aan en gij behoeft, gij moogt niet vreezen, al veranderde de aarde hare plaats en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën.

En dan worden in uw leven de vruchten van het kindschap straks ook gevonden.

God tot eer; u tot vreugde.

D. v. D.

op prava securitas (45:222) = valsche gerustheid.

Ieder, die door ongelooft breekt met het verbond, wacht de vloek des verbonds. Calvijn handelt daar niet opzettelijk over. God geeft den verbondsbrekers leur congé et les abandonne à Satan, d.w.z. Hij zegt hen vaarwel en geeft ze over aan Satan (26:433). Niet meer zijn ze waardig, gerekend te worden onder zijn kreaturen, God voert hen af van het getal der schepselen (28:532). Ze dragen in hun ellende reeds het teken der verdorpenis (suae damnationis specimen; praeludium exitii, tegenover: de zegelen van de aanneming, de adoptionis sigilla der geloovigen — 52:21 cf. 25:459). Zoo beteekent het verbond ook dreiging (38:107) en ban (51:365).

Toch is deze donkere kant het laatste niet. Dat God getrouw is — ook in het vervullen van zijn bedreigingen — moet voor het volk Gods een reden zijn om te pleiten op Zijn trouw in het toonen van barmhartigheid (38:205; 41:134). Het verbond Gods is misericordiae suae foedus, een verbond van zijn barmhartigheid (2:326), gratitum foedus, een verbond om niet, zonder eenige verdienste onzerzijds (2:253), evangelii foedus, foedus evangelicum, een verbond des evangelies, een evangelisch verbond (2:315; 2:335). Laat ons dan dit vasthouden, dat Gods barmhartigheid aangeboden wordt aan verloren menschen, ook aan hen, die in een diepen afgrond van vertwijfeling door eigen schuld verzonken zijn, ook als zulk een haast ter helle zou zijn nedergedaald. En ofschoon wij duizend dooden moesten sterven, zoo laat ons dat verbond, waarvan wij door eigen schuld afgeweken zijn, aangrijpen als een reddingsplank, die ons veilig in de haven brengt (25:28).

✱

De teekenen van het verbond (doop en avondmaal)

OPVOEDING EN ONDERWIS

Ongerustheid.

In Engeland maakte men zich dezer dagen ongerust over twee dingen: over de daling van het intelligentiepeil en over de daling van het geboortecijfer.

Men is gaan meten met de tegenwoordig gebruikelijke tests en men meent ontdekt te hebben, dat gemiddeld het intelligentiepeil in 10 jaar met 1% daalt. Daar maakt men zich ongerust over. Het Engelsche volk wordt dan langzamerhand dom, als n.l. niet een soortgelijke daling bij andere volken kan worden gevonden. Dan is dit verschijnsel vergelijkenderwijs niet gevaarlijk. En immers ook elders klaagt men over achteruitgang, wat de verstandelijke prestaties aangaat.

Toch maak ik mij nog niet zoo ongerust over wat, naar deze Engelsche bezorgdheid, een gevaar voor onze Westersche cultuur beteekent. Allereerst mogen we niet vergeten, dat men tegenwoordig veel ijveriger naar de achterlijke kinderen zoekt. Door betere methoden van onderzoek onderkent men ze gemakkelijker. Vroeger werden ze als zoodanig nooit geregistreerd. Wanneer men nu meer achterlijken telt, wil dat nog niet zeggen, dat er vroeger minder waren.

Verder voert men aan, dat de kinderen meer moeite hebben, het program af te werken. Hierbij mag men niet vergeten, dat er vroeger veel minder van de kinderen gevraagd werd. De leerstof is zoodanig uitgebreid, dat alleen de uitblinkers er geen moeite mee hebben. De gemiddelde leerling moet wel eens blijven zitten. En als men dan aanvoert, dat de kinderen minder belangstellend, gemakkelijker afleidbaar zijn, zie dan mag men niet vergeten, dat, wanneer de kinderen met leerstof worden lastig gevallen, die hen nog niet of niet voldoende interesseert, ze veel gemakkelijker hun aandacht aan wat anders geven. Worden de kleinste dorpen in onze dagen niet reeds aangehaakt door het snelle verkeer en hebben niet vooral de kinderen uit de drukke steden een atmosfeer, waarin ze dagelijks leven, schadelijk voor de aandachtconcentratie?

Ik denk ook nog aan velerlei sport, die door de jongens gemakkelijk met een te groot deel aandacht wordt vereerd, waardoor het leeren in het algemeen niet bevordert wordt. In andere kringen vrees men ook nog den invloed van de bioscoop, die vervakkend op de aandacht zou werken. Durf ik wel te beweren, dat in onze kringen gelukkig het bioscoop-bezoek nog geen invloed uitoefent?

In elk geval zal een en ander nog eens nauwkeurig onderzocht moeten worden, aler men ernstig ongerust behoef te worden over het geconstateerde dalen van het intelligentiepeil.

Wel moet men ongerust worden over het tweede punt bovengenoemd: het dalen van het geboortecijfer. Dat is een feit, dat in de beschaafde wereld valt te constateeren en de Westersche cultuur inderdaad ernstig bedreigt. Begint ook in onze kringen door te dringen. Men constateert het op de scholen. En het verschijnsel valt niet voldoende te verklaren uit de omstandigheid, dat de huwelijken wat later worden gesloten. Of dit een kwestie is, die ook de school en het onderwijs raakt? Ongetwijfeld. Angstvallig telt men in menigen schoolkring de namen in doopboeken na en ziet

brengen een bijzondere vrucht van vertrouwen en geestelijke blijdschap (Inst. IV 16, 32 en 17, 2), omdat de beloften Gods op zichbare wijze ons geschonken worden. Het sacrament verliest zijn kracht niet, als een ongelovige het ontvangt (Inst. IV 15, 17 cf. 48:601 sq.; 49:456). Alleen ontvangt de ongelovige er geen vrucht van dan tot een oordeel (9:28, 522 cf. 49:816).

Calvijn zegt niet, dat alle gedoopte kinderen, die jong sterven, zalig zijn (Inst. IV 16, 19 en 21 cf. 9:133).

Wie zijn kind niet zoo spoedig mogelijk liet doopen, werd vermaand (9:101 cf.: neglectu baptismi arceri nos a salute, nalatigheid in betrekking tot den doop houdt ons af van de zaligheid! 47:55). Merkwaardig is deze negatieve uitspraak: Als een kind sterft, voordat er gelegenheid was tot doop, behoeft men het niet als verloren te beschouwen (9:133 cf. 15:228).

Zoo ontvangen wij deze dubbele weldaad van God (vergeving en vernieuwing) in den doop, mits wij de kracht van het sacrament niet verijdelen (in Calvijns doopsformulier — 6:185).

✱

Verkiezing en verbond vallen voor Calvijn niet samen, in dien zin, dat een kind des verbonds ook een verkorene tot zaligheid is. Calvijn onderscheidt tweeërlei verkiezing: algemeene en bijzondere (40:355; 48:76; 49:175 cf. Augustinus: Liber de corruptione et gratia I:14). Daarmee parallel: algemeene en bijzondere aanneming tot kinderen (23:351), algemeene en bijzondere roeping (Inst. III 21:7 en 24:8).

Zij vergissen zich, die meenen, dat hier (Gen. 17: Ik zal Mijn verbond oprichten tusschen Mij en tusschen u) alleen de uitverkorenen bedoeld worden en dat alle geloovigen zonder onderscheid hieronder begrepen

dan niet voor den
zoo reeds
op twee
van hoe in
school is.
zaken wo
gemakkelij
het versc
bepering
mag daar
komen. V
niet erg,
is naar d
geen geloo
den wat h
zorgdheij

Onlang
meest vo
komen ui
veel bewi
stelling, r
toename
bel nadee
samenlevi
Gr.

In „The
We h
wijkend
chure, b
den niet
door het
1. De
des Mid
menhist
wordt v
een God
naturen
scheiden
2. In
vindt D
ling van
vleesche
noemt h
3. Hie
delaar
schelijke
opgesta
werk de
berooft.
De lo
ding, di
dat sta
schelijk
mensch
5. De
Christu
vidu on
6. De
de looc
mensch
Het l
kelijke
len, zic
chures
niet, de
node h
grijpeli
niet me
deforme

worden...
ongelooft
van het k
Want dan
en Eza
(49:175
met zijn
doop teel
46 sqq.).
eerst hee
gekeerd:
(44:48).

Calvijn
delijkheid
hebben h
God verv
sqq.), zij
420), zij
(50:238).
de verbot
verbonden
Wat is d
ben, en g
de vraag:
komt uit
de „laste
afhangen
willen ko
Door aan
verbonds
zekerheid
127 m.n.
een verpl
Hier is e